

کد کنترل

116

E

116E

نام:
نام خانوادگی:

محل امضا:

«اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.»

امام خمینی (ره)

صبح جمعه

۱۳۹۶/۱۲/۴

دفترچه شماره (۱)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

آزمون ورودی دوره دکتری (نیمه‌عمرگز) - سال ۱۳۹۷

رشته تاریخ - تاریخ ایران بعد از اسلام (کد ۲۱۲۲)

مدت پاسخگویی: ۱۲۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۹۰

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی: تاریخ ایران از آغاز ورود اسلام تا ابتدای قاجار - تاریخ ایران از قاجار تا انقلاب اسلامی - مباحث فلسفی و روش تحقیق و منابع شناسی تاریخ ایران	۹۰	۱	۹۰

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

این آزمون نمره منفی دارد.

حق چاپ و توزیع و انتشار سؤالات به هر روش (تایپ و فتوکپی و ...) پس از ترخیص آزمون برای اعضای انجمن علمی و حلقه‌ها، اما با مجوز این سازمان مجاز می‌باشد و به متقاضیان برای هر گونه انتشار ممنوع است.

* داوطلب گرامی، عدم درج مشخصات و امضا در مندرجات جدول ذیل، به منزله عدم حضور شما در جلسه آزمون است.

اینجانب با شماره داوطلبی در جلسه این آزمون شرکت می‌نمایم.

امضا:

- ۱- سیاست معتضد خلیفه عباسی، در بحران سیاسی - نظامی بین عمرو لیث صفاری و امیراسماعیل سامانی، چه بود؟
 - (۱) عدم اتخاذ سیاست روشن و مشخص در قبال آن دو
 - (۲) حمایت از عمرو لیث صفاری به دلیل ترس از اقدامات خصمانه او در عراق عجم
 - (۳) خلیفه به دلیل درگیری‌های داخلی، فرصت کافی برای توجه به امور خراسان پیدا نکرد.
 - (۴) خلیفه عباسی با درایت و سیاست خاص خود، بحران را با میانجی‌گری و رضایت دو طرف پایان داد.
- ۲- چه عواملی موجب شد، تا فرزندان اسد سامانی مورد توجه مأمون عباسی قرار گیرند؟
 - (۱) پیوستن آل سامان به مأمون در جنگ داخلی با امین و تهیه تدارکات سپاه مأمون
 - (۲) مشارکت آل سامان در سرکوب شورش هرثمه بن اعین با تمام توان نظامی و مالی و انسانی
 - (۳) وجود روابط دوستانه بین اسد سامانی و امیر طاهر بن حسین و معرفی فرزندان اسد به دربار مأمون
 - (۴) حمایت آل سامان از حکمران عباسی خراسان در شورش رافع بن لیث و تلاش برای برقراری صلح در منطقه
- ۳- علت اصلی ناکامی حاکم جلیل وزیر نوح دوم سامانی، چه بود؟
 - (۱) غلبه سپاهیان به امور دیوانی، شورش امیرعلی جفانی، رقابت و دشمنی خاندان بلعمی
 - (۲) مخالفت خاندان قدرتمند جیهانی، تهی بودن خزانه دولتی، عدم همراهی امیر سامانی با او
 - (۳) درگیری فرسایشی سامانیان با آل بویه، رقابت تنگاتنگ با قراخانیان، تهی شدن خزانه دولتی
 - (۴) سپری کردن بیشتر اوقات با علما و فقها، بی‌توجهی به امرا و سپاهیان، بی‌لذتی و بی‌تدبیری سیاسی
- ۴- مهم‌ترین اقدامات ابوسعید احمد خوارزمشاه افریقی، برای احیاء قدرت آل افریق، چه بود؟
 - (۱) تلاش برای کسب نظر غزنویان در مقابل سامانیان
 - (۲) تحدید قدرت نظامیان ترک و حمایت از دیوانیان
 - (۳) انجام اصلاحات در زمینه کشاورزی و تقویم دریافت مالیات
 - (۴) اتخاذ سیاست بی‌طرفی در مجادلات بین سامانیان و قراخانیان
- ۵- از نگاه شاهنامه فردوسی، کدام مورد مهم‌ترین اقدام فرهنگی دوره وزارت ابوعلی بلعمی است؟
 - (۱) ترجمه کلیله و دمنه از عربی به پارسی
 - (۲) ترجمه تاریخ طبری و تلخیص آن از عربی به پارسی
 - (۳) حمایت از آیین پارسیان و دادن آزادی عمل به آنان
 - (۴) حمایت مالی و سیاسی از فردوسی در سال‌های نخست نگارش شاهنامه

- ۶- کدام مطلب، در مورد یورش روس‌ها به سواحل جنوبی دریای خزر در دوره سامانیان، درست نیست؟
- (۱) روس‌ها با پانصد کشتی جنگی و قریب پنجاه هزار نفر به قلمرو سامانی حمله کردند.
 - (۲) روس‌ها نیروهای خود را در مناطق ساحلی دیلم، طبرستان و آیسکون پیاده کردند.
 - (۳) یورش روس‌ها در سال ۳۰۰ ق با مقاومت نیروهای سامانی و حکام محلی با تلفاتی دفع شد.
 - (۴) مناطق ساحلی دریای خزر در تهاجم روس‌ها به غارت رفت و تعداد کثیری از مردم این مناطق کشته شدند.
- ۷- چرا آتسز خوارزمشاه پس از سومین لشکرکشی سلطان سنجر به خوارزم، در سیاست‌های خود در قبال سلجوقیان، تغییرات بنیادین ایجاد کرد؟
- (۱) اتخاذ و استمرار سیاست‌های تسلیم‌طلبانه خوارزم در مقابل سلجوقیان، توانمندی‌های منطقه را نابود می‌کرد.
 - (۲) تعامل طولانی‌مدت آتسز در قبال سیاست‌های فزون‌طلبانه سنجر، تأثیری در کاهش فشار علیه خوارزمشاهیان نداشت.
 - (۳) با اعتقاد به اینکه، بهترین دفاع از قلمرو، اتخاذ سیاست‌های تهاجمی و پیش‌دستی علیه دشمن، پیش از آغاز حمله است.
 - (۴) با اعتقاد به این اصل سیاسی که حفظ قلمرو و ترقی دادن آن مستلزم ایجاد امنیت و گسترش روابط سیاسی و تجاری با خراسان است.
- ۸- کدام مورد درباره سیاست‌های ایل ارسلان خوارزمشاهی، نادرست است؟
- (۱) حفاظت امنیت راه‌های تجاری منتهی به خوارزم
 - (۲) ایجاد سیاست‌های اصلاحی در زمینه کشاورزی و ارضی
 - (۳) کاهش سلطه نظامی قراخانیان در ماوراءالنهر و خوارزم
 - (۴) دخالت پویا در تحولات ماوراءالنهر، از طریق بهره‌برداری از نیروهای بومی
- ۹- سیاست سلطان برکیارق و سلطان محمد تپر در قبال اسماعیلیان، چه بود؟
- (۱) هر دو رفتار مداراگرانه داشته و سیاست‌شان با یکدیگر تفاوت خاصی نداشت.
 - (۲) برکیارق سیاست مداراگرانه و محمد سیاست سخت‌گیرانه و سرکوب‌گرانه داشت.
 - (۳) برکیارق، سخت‌گیری زیادی بدان‌ها روا می‌داشت اما محمد در رقابت با برادرش، بدان‌ها توجه می‌نمود.
 - (۴) این دو برادر به دلیل رقابت‌ها و جنگ‌های پنهان بین خودشان، فرصتی برای اتخاذ سیاست روشن در قبال اسماعیلیه نداشتند.
- ۱۰- علل ناکامی غزنویان در تحکیم و استمرار قدرت‌شان در خراسان و ماوراءالنهر، چه بود؟
- (۱) عدم توفیق غزنویان در مرزهای شمال شرقی در برابر مهاجمان ترک
 - (۲) پیگیری سیاست‌های توسعه‌طلبانه در هندوستان به دلیل جاذبه‌های مالی آن منطقه
 - (۳) وجود رقابتی قدرتمند در منطقه و عدم حمایت خاندان‌های متنفذ از آنان، تشدید رقابت‌های مذهبی
 - (۴) عدم انطباق علایق تاریخی آنان در خراسان از جمله ناکامی در تأمین رونق و ترقی امور کشاورزی و بازرگانی منطقه
- ۱۱- خواجه نظام‌الملک، به‌منظور هماهنگی در پرداخت مواجب قضات، چه نوع پرداختی را پیشنهاد می‌کند؟
(۱) ادرار	(۲) مشاھرہ	(۳) مساعده	(۴) مرسوم
- ۱۲- کدام یک از شیوه‌های مالیات‌گیری در دوره سلجوقی، به نفع رعایا بود؟
(۱) مقاسمه	(۲) مقاطعه	(۳) مساحی	(۴) مزارعه
- ۱۳- وظیفه «وکیل در» در دیوانسالاری عصر سلجوقی چه بود؟
- (۱) عهده‌دار امور اوفاف
 - (۲) رابط بین سلطان و وزیر
 - (۳) سرپرست و ناظر املاک خاصه و خالصه
 - (۴) تنظیم‌کننده روابط سلطان و خلیفه
- ۱۴- در نظام مالی و دیوانی دولت‌های غزنوی و سلجوقی، عبارت «ارتفاعات» در چه معنایی به کار می‌رفت؟
(۱) مالیات سرانه	(۲) مالیات دامداری	(۳) مالیات بر تجارت	(۴) مالیات بر زراعت

- ۱۵- نخستین و بزرگترین ضربه‌ای که بر پیکر امپراتوری مغول وارد شد، چه بود؟
 (۱) جدایی اروغ طلائی به رهبری برکه‌خان، از امپراتوری مغول
 (۲) شکست سنگین سپاه هولاکو خان مغول، در نبرد عین جالوت
 (۳) برقراری روابط سیاسی دوستانه میان مصر و اولوس جوجی
 (۴) رانده شدن مغولان از آسیای صغیر، به وسیله ملک غیاث‌الدین کبک‌شرو
- ۱۶- کدام مورد، مفهوم «آش» در دوره مغولان، است؟
 (۱) پرداختی ماهیانه به منصب‌باورجی ایلخانان
 (۲) تدارکات مخصوص اردوهای شاهزادگان و خوانین مغولی
 (۳) حق دریافت مال از رعایا، جهت آشپزخانه حکمرانان مغولی
 (۴) نوعی سیورسات مغولی که در جشن‌های ویژه، به مهمانان داده می‌شد.
- ۱۷- عنوان مغولی باسقاق، به کدام یک از مناصب اطلاق می‌گردید؟
 (۱) مأمور جمع‌آوری مالیات
 (۲) مأموران ضرب سکه
 (۳) امرای سرحدی مغول
 (۴) مأموران ناظر بر اجرای یاسا
- ۱۸- عامل اصلی نزدیکی امپراتور روم شرقی (میخائیل هشتم) با اباقا خان، چه بود؟
 (۱) ممالیک، دشمن مشترک آن دو
 (۲) خان دشت قبیاق، دشمن مشترک آن‌ها
 (۳) امپراتوری عثمانی، دشمن مشترک آن دو
 (۴) سلجوقیان آسیای صغیر، دشمن مشترک آن‌ها
- ۱۹- چرا پس از آن که خبر اسلام آوردن سلطان احمد تگودار توسط هیأتی به گوش فرمانروایان ممالیک رسید، از آن خبر خوشحال نشده و به سردی از آن استقبال نمودند؟
 (۱) چون اسلام آوردن او را خالصانه نمی‌دیدند.
 (۲) چون آن را دروغی برای فریب دادن مسلمانان و ممالیک می‌دانستند.
 (۳) چون اسلام آوردن ایشان را برای جایگاه خود در جهان اسلام، خطرناک می‌دانستند.
 (۴) چون می‌دانستند اسلام آوردن او موجب ایجاد آرامش و صلح در سرحدات سوریه نخواهد شد.
- ۲۰- اصطلاح «قراوناس» به کدام معنا است؟
 (۱) مغولانی که دارای نژاد مختلطی بودند.
 (۲) یکی از واحدهای پولی دوره تیموریان بود.
 (۳) یکی از القاب تیمور به خاطر وحشی‌گری‌هایش بود.
 (۴) نام قبایل مغولی که همراه چنگیزخان بودند
- ۲۱- منظور از سادات رافضی به قتل آمده در مازندران توسط تیمور، چه کسانی هستند؟
 (۱) سادات مرعشی
 (۲) پیروان اسماعیلیه
 (۳) پیروان فرقه حروفیه
 (۴) پیروان فرقه نقشبندیه
- ۲۲- براساس نظر برخی از نویسندگان، پلان مسجد کبود تبریز، از سبک معماری کدام حکومت اقتباس گردیده است؟
 (۱) ایلخانی (۲) اروپایی (۳) عثمانی (۴) سلجوقی
- ۲۳- کدام شهرها، کانون‌های مکتب هنر نقاشی و نگارگری دوره آل جلایر بودند؟
 (۱) تبریز - بغداد (۲) اصفهان - ری (۳) شیراز - بغداد (۴) همدان - ری
- ۲۴- سمرقند دوره تیموری، توسط چه کسی و در چه زمینه‌ای به مهم‌ترین مرکز علمی ایران تبدیل شد؟
 (۱) ابوسعید - علوم عقلی (۲) شاهرخ - نجوم و ریاضی (۳) الغ‌بیگ - نجوم و ریاضی (۴) سلطان حسین بایقرا - علوم عقلی

- ۲۵- کدام یک از آثار، به عنوان اولین تاریخ ادبیات ترکی جغتایی، اشتهار دارد؟
 (۱) بابر نامه ظهیرالدین بابر
 (۲) دیوان ترکی سلطان حسین بایقرا
 (۳) محاکمة اللغین امیرعلی شیرنوابی
 (۴) مجالس النفاث امیرعلی شیرنوابی
- ۲۶- بهانه تصرف باکو توسط سپاهیان پطرکیبر امپراتور روسیه در زمان سلطان حسین صفوی، چه بود؟
 (۱) اغتشاشات شهر شماخی و انلاف اموال تجار روسی در آن
 (۲) حمله حاکم عمان به کشتی‌های روسی در خلیج فارس و تصرف آن‌ها
 (۳) افزایش عوارض گمرکی جهت ورود کالاهای تجار روسی به ایران
 (۴) مذاکره دولت ایران با دولت عثمانی بر سر واگذاری ناحیه داغستان
- ۲۷- در دوره کریم خان، روابط هندوستان با ایران چگونه بود و بیشتر دارای چه بُعدی بود؟
 (۱) بسیار خصمانه بود و تنها در حد رفت و آمد سفرای سیاسی بود.
 (۲) خصمانه بود و بیشتر تحت تأثیر نفوذ انگلستان در هند بود.
 (۳) دوستانه بود و بیشتر جنبه بازرگانی و تجاری داشت.
 (۴) دوستانه بود و بیشتر جنبه فرهنگی و هنری داشت.
- ۲۸- چرا انگلستان که در ابتدا به هلندیان پیشنهاد تشکیل کمیانی مشترکی برای تجارت ابریشم ایران داده بود، بعداً حاضر به همکاری نشد؟
 (۱) چون هلندی‌ها تجارتخانه خود در خلیج فارس را تعطیل کرده بودند.
 (۲) چون تجارت ابریشم ایران بسیار سودآور بود و نمی‌خواست با دولت دیگری شراکت کند.
 (۳) چون هلندی‌ها در جبهه دیگری به انگلیسی‌ها خیانت کرده بودند و با دشمنان آن‌ها هم‌پیمان شده بودند.
 (۴) به دلیل مشارکت انگلیسی‌ها با ایرانیان در اخراج پرتغالی‌ها، امتیازات قابل توجهی دریافت کرده بود.
- ۲۹- مهم‌ترین کاری که وولینسکی سفیر پتر در زمان مأموریت در ایران انجام داد، چه بود؟
 (۱) آوردن مقدار زیادی کالاهای تجملی و فروش آن در اصفهان، بدون پرداخت مالیات
 (۲) نهیه گزارشی از وضعیت اسفبار ایران و وجود شرایط مناسب برای حمله روسیه
 (۳) نهیه گزارشی از منابع و دارایی‌های ایران و همچنین میزان نارضایتی مردم
 (۴) به دست آوردن امتیازات بسیار زیاد برای تجارت، در بنادر شمالی
- ۳۰- کدام مورد، از نتایج اصلی جنگ داخلی میان سران قزلباش، در اوایل حکومت طهماسب اول بود؟
 (۱) نسخیر طوس و استرآباد توسط ازبکان
 (۲) بروز ناآرامی و شورش‌های مکرر در نواحی ففقاز
 (۳) اختصاص مقام امیرالامرای و نیابت به شاملوها
 (۴) قدرت‌گیری مجدد صوفیان و مقام خلیفة‌الخلفا
- ۳۱- در دوره تیموریان و ترکمانان، کدام شهر در آناتولی به عنوان مرکز بازار بین‌المللی ابریشم خام صادراتی ایران، درآمد؟
 (۱) از میر
 (۲) بورسا
 (۳) استانبول
 (۴) طرابوزان
- ۳۲- مهم‌ترین پیامد اختلاف میان کریم خان زند و دولت عثمانی، کدام مورد بود؟
 (۱) حمایت دولت عثمانی از اعراب بنی کعب
 (۲) اخذ عوارض توسط عثمانی از زائران ایرانی
 (۳) لشکرکشی سپاه ایران به بندر بصره
 (۴) پناهندگی ایل بابان در کردستان به عثمانی
- ۳۳- در یک نگاه کلان، سیاست مالی کریم خان زند چه بود؟
 (۱) خاصه‌سازی اموال و املاک وقفی
 (۲) جلوگیری از خروج سکه‌های نقره از ایران
 (۳) عدم ذخیره‌سازی نامولّد پول و تزریق آن به جامعه
 (۴) نکیه بر درآمد ناشی از مالیات ارضی، فوق‌العاده و بیگاری

- ۳۴- علت مقاومت سخت لزگی‌ها در برابر هجوم قوای نادر، چه بود؟
 (۱) هراس لزگی‌ها از انتقام سخت و قاطعانه سپاه نادر شاه
 (۲) اتکاء بر حمایت دولت عثمانی از مقاومت سرسختانه آن‌ها
 (۳) انتشار اخبار شکست قوای نادر از خانات خیوه و خوارزم
 (۴) آگاهی از نیت نادر مبنی بر کوچانیدن آنان به خراسان
- ۳۵- کدام رخداد، نادر شاه را بر لزوم تأسیس نیروی دریایی، واقف ساخت؟
 (۱) قدرت‌گیری اعراب بحرین و تلاش آنان جهت استقلال از ایران و گمراهی به دولت انگلستان
 (۲) قدرت‌گیری تاتارهای شمال دریای خزر و تلاش آنان جهت تأسیس دولت مستقل هسنرخانی
 (۳) قدرت‌گیری اقوام لزگی و چرکس و دست‌اندازی آنان بر بنادر مهم دریای خزر و تصرف داغستان
 (۴) قدرت‌گیری اعراب مسقط و عمان و دست‌اندازی آنان بر کلیه سواحل خلیج فارس و تصرف بحرین
- ۳۶- به کدام دلیل شاه و مجلس، نخست‌وزیری محمد ساعد را پذیرفتند؟
 (۱) فشار روسیه به شاه و مجلس و بزرگ‌نمایی شخصیت او برای آن‌ها
 (۲) فشار انگلیس بر شاه و مجلس، پرداخت رشوه‌های کلان به مقامات درباری
 (۳) شخصیت نسلیم‌پذیر، اعتدالی، جاه‌طلبی ناآشکار، فروتنی و وفاداری سیاسی
 (۴) تحقق بخشیدن برخواست‌ها و انتظارات مافوق بیش از توانایی‌اش در تدبیر امور برای آن‌ها ارجحیت داشت
- ۳۷- برجسته‌ترین اصل برنامه حاجعلی رزم‌آرا هنگام معرفی کابینه‌اش به مجلس، چه بود؟
 (۱) تنش‌زدایی در سیاست خارجی
 (۲) تشکیل انجمن‌های ایالتی و ولایتی
 (۳) نوسازی ارتش و خرید تجهیزات نظامی
 (۴) کاهش هزینه‌ها و بالا بردن سطح زندگی مردم
- ۳۸- نخستین اشاره جدی به مسئله استعمار، در کدام‌یک از منابع تاریخ‌نگاری صدر قاجار آمده است؟
 (۱) تاریخ جهان‌آرا
 (۲) مآثر سلطانه
 (۳) تاریخ ذوالقرنین
 (۴) احسن التواریخ یا تاریخ محمدی
- ۳۹- در کنگره دوم حمرین در سال ۱۹۶۸ م. ۱۳۴۷ ش، چه دگرگونی در جبهه آزادی‌بخش ظفار عمان صورت پذیرفت که مقامات دولت پهلوی را مجبور به واکنش تهاجمی نمود؟
 (۱) ضرورت توسعه مبارزه مسلحانه در تمام مناطق جنوب و شمال خلیج فارس
 (۲) تغییر نام این جنبش به جبهه خلق برای آزادی عمان و خلیج عربی اشغال شده
 (۳) لزوم ارتباط با سازمان‌های چریکی دیگر در تمام خلیج فارس از جمله ایران
 (۴) گسترش روابط همه جانبه با بلوک شرق به‌ویژه شوروی و چین کمونیست
- ۴۰- مرحله اول قانون اصلاحات ارضی، در ابتدا در کدام منطقه اجرا گردید؟
 (۱) مراغه (۲) انزلی (۳) دشت مغان (۴) ارومیه
- ۴۱- سهم کشورهای مشارکت‌کننده در کنسرسیوم در سال ۱۳۳۶، حدوداً چند درصد است؟
 (۱) انگلیس ۳۰ درصد، آمریکا ۴۰ درصد، فرانسه و دیگران ۳۰ درصد
 (۲) انگلیس ۳۰ درصد، آمریکا ۵۰ درصد، آلمان، ایتالیا و هلند ۲۰ درصد
 (۳) انگلیس ۴۰ درصد، آمریکا ۴۰ درصد، فرانسه و هلند ۲۰ درصد
 (۴) ایران ۳۰ درصد، انگلیس ۲۰ درصد، آمریکا ۳۰ درصد، چند کشور اروپایی دیگر ۲۰ درصد

۴۲- کدام مورد، از مفاد قرارداد الحاقی معاهده صلح پاریس که توسط ناصرالدین شاه و سلطان مسقط بسته شد، نمی‌باشد؟

- (۱) سلطان مسقط جزایر هرمز و قشم را جزو قلمرو ایران بشناسد.
 - (۲) سلطان مسقط سالی شانزده هزار تومان به دولت ایران بپردازد.
 - (۳) چاه‌بهار و بندرعباس به مدت ۲۰ سال به سلطان مسقط اجاره داده شد.
 - (۴) سلطان مسقط دست از ادعای مالکیت بر تنب کوچک و بزرگ و ابوموسی بردارد.
- ۴۳- کدام مورد، مهم‌ترین مأموریت اولیویه سفیر فرانسه در دربار آقامحمدخان قاجار بود؟

- (۱) جلب حمایت ایران در دفاع از منافع فرانسه در مقابل انگلستان
 - (۲) ایجاد زمینه‌های برقراری مناسبات سیاسی و بازرگانی با ایران
 - (۳) گردآوری اطلاعات سیاسی، اقتصادی و آگاهی از موقعیت سوق الجیشی جنوب ایران
 - (۴) جلب همکاری ایران برای کاهش قدرت روسیه در دریای خزر و انگلستان در خلیج فارس و دریای عمان
- ۴۴- کدام رویداد، باعث جنگ ایران و انگلیس در سال ۱۲۷۳ ق. و حمله انگلیس به جزیره خارک و اشغال بوشهر گردید؟

- (۱) لشکرکشی سپاه ایران به هرات و تصرف آن توسط محمدشاه قاجار
 - (۲) دخالت انگلستان در جنوب ایران و اعتراض دولت ایران به این دخالت‌ها
 - (۳) پناهنده شدن میرزا هاشم‌خان نوری به سفارت انگلیس و عصبانیت دولت از این عمل
 - (۴) شکست محمد امین‌خان حاکم خوارزم و خیوه از ارش ایران و بسط نفوذ ایران در ماوراءالنهر
- ۴۵- منظور از اصطلاح «امپریالیسم روبل» کدام است؟

- (۱) صنعتی شدن روسیه از ۱۸۵۰ م. به بعد، و آغاز رخنه اقتصادی آن به بازار مصرف ایران
 - (۲) رقابت سیاسی روس‌ها با انگلیسیان برای کسب امتیازاتی به اندازه رقیب در ایران
 - (۳) جدا کردن کشورهای آسیای میانه توسط روسیه از ایران به عنوان پشتوانه استقراض‌ها
 - (۴) رشوه دادن روس‌ها به دولت ایران برای نفوذ روسیه به هندوستان و رقابت با انگلیس
- ۴۶- برای نخستین بار در زمان کدام پادشاه قاجار، چاپ و الصاق تمبر به نامه‌ها و مرسولات پستی معمول گردید؟

- (۱) فتحعلی شاه
- (۲) محمدعلی شاه
- (۳) مظفرالدین شاه
- (۴) ناصرالدین شاه

۴۷- «جمعیت نسوان وطن‌خواه» توسط چه کسی تأسیس شد؟

- (۱) محترم اسکندری
- (۲) نورالهدی منگنه
- (۳) نوابه صفوی
- (۴) ملوک اسکندری

۴۸- پایگاه اجتماعی خانواده بیات و سهیلی از نخست وزیران دهه نخست سلطنت محمدرضا شاه را، به ترتیب چگونه ارزیابی می‌کنند؟

- (۱) بالا، بالا
- (۲) پایین، بالا
- (۳) بالا، پایین
- (۴) پایین، پایین

۴۹- فخرالدین عظیمی نویسنده کتاب «بحران دموکراسی در ایران»، چه برداشتی از نقش دوران نخست وزیری محمدعلی فروغی در زمان رضاشاه دارد؟

- (۱) نقش تعدیل‌کننده سیاست‌ها و فرامین رضاشاه را داشت.
- (۲) به دلیل جایگاه علمی و سیاسی بالایش، نقش محوری در تحولات ۱۳۱۴ به بعد داشت.
- (۳) سیاست‌های فرهنگی فروغی نقش مهمی در هدایت فرهنگی جامعه به سوی مدرنیته داشت.
- (۴) نخست‌وزیری طولانی مدت او در طول ۷ سال، زمینه استقرار سلطنت محمدرضا شاه را فراهم ساخت.

- ۵۰- کدام مطلب در مورد فضل‌الله زاهدی، نخست‌وزیر پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، نادرست است؟
 (۱) در نخستین کابینه مصدق، مدتی وزیر دارایی بود.
 (۲) نقش مهمی در سرکوب شورش اسماعیل آقا سمیتفو و دستگیری شیخ خزعل داشت.
 (۳) به‌دلیل ارتباط با عناصر آلمانی به‌وسیله نیروهای انگلیسی دستگیر و به فلسطین تبعید گردید.
 (۴) در ارتش رضاشاه به‌دلیل نبوغ بالا، درجات نظامی را یکی پس از دیگری پیموده و جزء افسران عالی‌رتبه شد.
- ۵۱- از نظر اچ بیلاوی، دولت رانتیر چگونه دولتی است؟
 (۱) بیش از ۷۰٪ به درآمد یک محصول وابستگی داشته باشد.
 (۲) ۴۲٪ با بیشتر از کل درآمدش از رانت خارجی باشد.
 (۳) ۶۲٪ از درآمد خود را از طریق تولید و صدور نفت به‌دست آورد.
 (۴) وابستگی بیش از ۵۳٪ به سرمایه‌گذاری خارجی و وام‌های بلاعوض داشته باشد.
- ۵۲- چرا در دوره رونق نفتی پهلوی، سیاست واردات مواد غذایی بر تولید آن در داخل کشور، ترجیح داده شد؟
 (۱) چون تولیدات داخل به‌دلیل بارندگی نامنظم، بسیار بی‌ثبات شده بود.
 (۲) چون کشور به‌دلیل در اختیار داشتن منابع ارزی فراوان، توانایی خرید بالایی داشت.
 (۳) چون اصلاحات ارضی دهه پیشین، زمینه تولیدات داخلی را تضعیف نموده محصولات با کیفیت تولید نمی‌شد.
 (۴) موارد ۱ و ۲ صحیح است.
- ۵۳- نخست‌وزیران محمدرضا شاه پهلوی در سال ۱۳۵۷، به‌ترتیب کدام است؟
 (۱) آموزگار، شریف امامی، ازهاری، بختیار
 (۲) شریف امامی، آموزگار، ازهاری، بختیار
 (۳) هویدا، شریف امامی، آموزگار، ازهاری، بختیار
 (۴) هویدا، آموزگار، شریف امامی، ازهاری، بختیار
- ۵۴- کدام مورد، مهم‌ترین سیاست جمشید آموزگار جهت آرام کردن تظاهرات ضد حکومتی است؟
 (۱) رباط اقتصادی
 (۲) کاهش بودجه نظامی
 (۳) لغو قوانین مغایر اسلام
 (۴) وعده لغو قراردادهای استعماری اقتصادی
- ۵۵- اقدامات جعفر شریف امامی، نخست‌وزیر وقت، برای مهار انقلاب اسلامی چه بود؟
 (۱) انحلال ساواک، مبارزه با فساد اقتصادی، بستن قمارخانه‌ها
 (۲) انحلال حزب رستاخیز، ایجاد وزارت اوقاف، دستور رعایت احکام اسلامی
 (۳) لغو تقویم شاهنشاهی، آزادی زندانیان سیاسی، اخراج بهائیان از مناصب حکومتی
 (۴) لغو حکومت نظامی، آغاز گفتگو با مخالفان، اعلام خروج اعضای فاسد‌خاندان سلطنت از کشور
- ۵۶- پرواند آبراهامیان، علل تداوم قدرت قاجاریان را در اتخاذ کدام سیاست‌ها می‌داند؟
 (۱) اتکاء به امنیت و توان نظامی قبیله‌ای، ایجاد نظام دیوان‌سالاری و ثبات اداری
 (۲) اعطای پاداش‌های گاه و بی‌گاه، اعمال مجازات غیرعادی و ایجاد ترس در مخالفان
 (۳) عقب‌نشینی هنگام رویارویی با مخالفان خطرناک، دستکاری و تحریک اختلافات گروهی در جامعه چند پاره
 (۴) مشروعیت‌سازی ایدئولوژیکی از طریق توسل به علمای شیعه، کسب حمایت دولت‌های خارجی از طریق اعطای امتیازات
- ۵۷- لرد کرزن نویسنده کتاب «ایران و قضیه ایران»، از عصر امتیازات در ایران دوره قاجار، با چه عنوانی یاد می‌کند؟
 (۱) تاراج ملی
 (۲) شبیخون بین‌المللی
 (۳) غارت عربان
 (۴) افول حافظه تاریخی ایرانیان
- ۵۸- مهم‌ترین و بنیادی‌ترین اصول دفتر تنظیمات میرزا ملکم‌خان، کدام مورد بود؟
 (۱) تفکیک قوا و اصلاحات مالیاتی
 (۲) توسعه رفاه عمومی و برابری همه شهروندان
 (۳) ایجاد نظام آموزشی همگانی و تشکیل بانک دولتی
 (۴) تشکیل ارتش حرفه‌ای و محدودسازی قدرت سلطنت

۵۹- کدام یک، از عوامل اختلاف ایران و عثمانی در دوره قاجار به‌شمار نمی‌رود؟

- (۱) دعاوی دو دولت ایران و عثمانی، بر سر سلیمانیه و شهر زور
 - (۲) چشم‌داشت و دعاوی ارضی دولت ایران، نسبت به عتبات عالیات
 - (۳) آزار و اذیت زوار ایرانی در عتبات عالیات، از سوی مأموران عثمانی
 - (۴) نعرش ایلات و عشایر سرحدی ایران و عثمانی، به داخل مرزهای ایران
- ۶۰- کدام مورد از حیث واقعیت‌های تاریخی در دوره محمد شاه قاجار، درست است؟

- (۱) انگلیسی‌ها در توسعه و تقویت قیام آقاخان محلاتی، نقش مهمی ایفا کردند.
 - (۲) انگلیسی‌ها، موجد و محرک اصلی دعوت و قیام سیدعلی محمد باب بودند.
 - (۳) حسن‌خان سالار با حمایت انگلیسی‌ها، علم قیام و شورش را در خراسان علیه دولت مرکزی برافراشت.
 - (۴) انگلیسی‌ها در آغاز موافق حمله محمدشاه به هرات بودند اما سپس در توافقی با روس‌ها، با اقدام محمدشاه مخالفت نمودند.
- ۶۱- کدام عبارت درباره وزارت خارجه ایران در عصر قاجار، درست است؟

- (۱) وزارت دول خارجه در دوره فتحعلی شاه تأسیس شد و اولین وزیر دول خارجه ایران، ابوالحسن‌خان شیرازی بود.
- (۲) وزارت دول خارجه در دوره محمد شاه تأسیس شد و اولین وزیر دول خارجه ایران، میرزا مسعود انصاری گرمرویی بود.
- (۳) وزارت امور خارجه در دوره فتحعلی شاه تأسیس شد و اولین وزیر امور خارجه ایران میرزا عبدالوهاب نشاط اصفهانی بود.
- (۴) وزارت دول خارجه در دوره ناصرالدین شاه و به همت امیرکبیر تأسیس شد و میرزا مسعود انصاری گرمرویی، به‌عنوان اولین وزیر خارجه ایران منصوب گردید.

۶۲- کدام یک از قراردادهای (عهدنامه) که در دوره سلطنت ناصری منعقد شده است، مربوط به مسائل شرق ایران نمی‌باشد؟

- (۱) عهدنامه آخال
 - (۲) معاهده صلح پاریس
 - (۳) عهدنامه گندمک
 - (۴) عهدنامه سری ایران و روسیه ۱۲۷۱ ق.
- ۶۳- براساس برآورد همایون کاتوزیان، سهم صادرات اردوگاه جهانی سوسیالیسم و جهان سوم (مشترک) و اردوگاه سرمایه‌داری به ایران از اواسط دهه ۱۳۵۰، به‌ترتیب حدوداً چند درصد بود؟

- (۱) ۱۵ و ۸۵ (۲) ۳۰ و ۷۰ (۳) ۲۵ و ۷۵ (۴) ۲۰ و ۸۰

۶۴- کدام مورد درباره پیامدهای رشد و «انفجار درآمدهای نفتی» در دهه ۱۳۵۰، نادرست است؟

- (۱) به رشد تقاضا برای مواد غذایی و سایر محصولات کشاورزی انجامید.
- (۲) دولت را بیش از پیش به مازاد تولید کشاورزی (مواد غذایی و منابع مالی) وابسته کرد.
- (۳) فقر و ناامنی دهقانان و میزان بالای مهاجرت به شهرهای بزرگ و کوچک را دامن زد.
- (۴) اعتبار و سرمایه‌های دولتی و غیردولتی را به‌سوی کشت و صنعت و شرکت‌های زراعی سوق داد.

۶۵- مهم‌ترین شریک تجاری ایران در سال ۱۳۵۶، کدام است؟

- (۱) ژاپن (۲) آمریکا (۳) آلمان غربی (۴) بازار مشترک

۶۶- مهم‌ترین مداخله دولت‌های اشغال‌کننده ایران در جنگ جهانی دوم در زمینه سیاست پولی ایران، کدام مورد بود؟

- (۱) کاهش ارزش پولی ایران
- (۲) عدم پرداخت به موقع بدهی‌های خود به ایران
- (۳) ثابت نگه داشتن ارزش ریال و لیره استرلینگ و دلار
- (۴) مانع‌تراشی در صادرات ایران از طریق کاهش عوارض گمرگی و افزایش قیمت واردات

- ۶۷- در جامعه دهقانی ایران بین بنه و خشکی ناحیه، چه رابطهای وجود دارد؟
- (۱) بین کم آبی ناحیه و بنه و پراکندگی اراضی دهقانی رابطه مستقیمی وجود ندارد.
 - (۲) هرچه ناحیه خشک‌تر، بنه قدرتمندتر و احتمال پراکندگی زمین‌های دهقانی بیشتر است.
 - (۳) در نواحی خشک به دلیل کمبود زمین‌های قابل کشت و پراکندگی آن‌ها، بنه قدرتمند شکل نمی‌گیرد.
 - (۴) بنه در نواحی پر آب قدرتمندتر از نواحی کم آب است و فشرده‌گی زمین‌های دهقانی در آن بیشتر است.
- ۶۸- چرا جامعه سوسیالیست‌های نهضت ملی ایران با رهبری خلیل ملکی برای عضویت در جبهه ملی دوم، دعوت نشد؟
- (۱) چون خلیل ملکی به همکاری با ساواک اشتها داشت دعوت از او جبهه را بدنام می‌کرد.
 - (۲) چون رهبران جبهه ملی به صداقت کامل خلیل ملکی در حمایت از جبهه ملی تردید داشتند.
 - (۳) چون جبهه در صورت دعوت خلیل ملکی، آرای حزب توده را در انتخابات از دست می‌داد.
 - (۴) چون از توان تحلیلی و تشکیلاتی برنر رهبر آن (خلیل ملکی) آگاهی داشتند و نگران تسلط او بر جبهه بودند.
- ۶۹- مهم‌ترین دلایل ناکامی سیاست‌های کشاورزی محمدرضا شاه پهلوی در دهه‌های پایانی سلطنت، چه بود؟
- (۱) مهاجرت گسترده روستائیان به شهرها، ناکامی برنامه‌های اصلاحات ارضی، عوامل طبیعی
 - (۲) فقدان برنامه اقتصادی منسجم و مبتنی بر منافع مردم، بروز خشکسالی‌های پیاپی، عدم حمایت از قطب‌های بزرگ کشاورزی و مجتمع‌های دامپروری
 - (۳) تعارضات و چندگانگی در برنامه‌ریزی‌ها، توزیع ناموزون اعتبارات بانکی، پایین نگه داشتن سطح قیمت محصولات کشاورزی به نفع محصولات وارداتی
 - (۴) کوچک شدن زمین‌های کشاورزی، افزایش قیمت کالاها و تجهیزات کشاورزی به دلیل افزایش قیمت جهانی ابزارآلات صنعتی، فقدان متخصصان کشاورزی
- ۷۰- کوتاه‌ترین و طولانی‌ترین دوره نخست‌وزیری بین سال‌های ۱۳۴۴-۱۳۲۰، به ترتیب متعلق به کدام افراد است؟
- (۱) قوام - اقبال (۲) حکیمی - علاء (۳) منصور - زاهدی (۴) شریف امامی - علم
- ۷۱- پندنامه منسوب به سبکتگین، در کدام اثر تاریخ‌نگاری آمده است؟
- (۱) زمین‌الخیار گردیزی (۲) طبقات ناصری جوزجانی
 - (۳) مجمع‌الانساب شبانکاره‌ای (۴) تاریخ ولایت خراسان سلامی
- ۷۲- برای نخستین بار، پایه تاریخ نویسی کردستان، به دست چه کسی بنا نهاده شد؟
- (۱) مستوره کردستانی (۲) امیر شرف‌خان بدلیسی
 - (۳) محمد شریف فاضی اردلان (۴) محمد ابراهیم بن ملامحمدحسین اردلانی
- ۷۳- روش «تفهیم» (درون فهمی)، توسط کدام یک از عالمان مطرح گردید؟
- (۱) ماکس وبر (۲) کالینگ وود (۳) بندتو کروچه (۴) ویلهلم دیلتای
- ۷۴- از نظر کالینگ وود، مهم‌ترین وظیفه مورخ کدام است؟
- (۱) شناسایی فرق کیفی و کمی ذهن پژوهنده و داده‌های مورد پژوهش
 - (۲) بازاندیشی و بازآفرینی افکار فاعلان و عاملان تاریخی در ذهن خود
 - (۳) پیوند تاریخ و فلسفه و یافتن اصول و روش‌شناسی مشترک بین آن دو
 - (۴) شناسایی تقابل علوم طبیعی و علوم تاریخی و انسانی و یافتن روش‌شناسی خاص تاریخی

- ۷۵- کتاب «خلدبرین» در زمره کدام دسته از منابع قرار می‌گیرد و متعلق به کدام مورخ و چه دوره‌ای است؟
 (۱) تاریخ سلسله‌ای / قاضی‌احمد قزوینی / دوره اول صفوی
 (۲) تاریخ محلی / میرزا طاهر وحید قزوینی / اواخر دوره صفوی
 (۳) تاریخ تذکره‌ای / میرزا ابوطالب فندرسکی / دوره میانی صفوی
 (۴) تاریخ عمومی / میرزا محمد یوسف واله اصفهانی / اواخر دوره صفوی
- ۷۶- کدام عبارت، از مهم‌ترین اصول تبیین تاریخی نیست؟
 (۱) تبیین پدیده‌های تاریخی، باید با قرار دادن آن در زمینه و بستر کل واقعیت صورت پذیرد.
 (۲) باید در شناخت علّی پدیده‌های تاریخی، بازسازی گذشته مورد توجه قرار گیرد.
 (۳) تاریخ، فقط تاریخ زندگینامه امیران، پادشاهان و نخبگان جامعه است.
 (۴) پدیده‌های تاریخی، منحصر به فرد و نکرارناپذیر است.
- ۷۷- در کدام حوزه پژوهشی، تاریخ به‌عنوان «موجود زنده و متحرکی که حرکت، جهت، هدف و قانون‌مندی دارد»، در نظر گرفته می‌شود؟
 (۱) علم تاریخ (۲) فلسفه نظری تاریخ (۳) فلسفه علم تاریخ (۴) روش‌شناسی تاریخ
- ۷۸- روش‌شناسی تاریخ چه نوع دانشی است؟
 (۱) علم محض (۲) معرفت درجه اول (۳) هستی‌شناسی (۴) معرفت درجه دوم
- ۷۹- کدام یک از متفکران، تفاوت و تمایز اصلی میان علم تاریخ و علوم طبیعی، قائل نیست؟
 (۱) همبل (۲) ویکو (۳) وبر (۴) دکارت
- ۸۰- کدام یک، از مسائل مهم مورد توجه فلسفه علم تاریخ (فلسفه انتقادی تاریخی) نیست؟
 (۱) نظریه‌ها و الگوها در تاریخ، تفسیر تاریخی
 (۲) عینیت تاریخی، واقعیت و حقیقت در تاریخ
 (۳) غایت‌مندی تاریخ، سیر حرکت تاریخ
 (۴) گزینش در تاریخ، روش‌شناسی پژوهش تاریخی
- ۸۱- کدام عبارت در مورد «روش‌شناسی تاریخ»، درست است؟
 (۱) برآمده از فلسفه علم تاریخ است.
 (۲) برآمده از تاریخ به مثابه رخداد است.
 (۳) به پژوهش درباره حوادث تاریخی می‌پردازد.
 (۴) به ارائه تکنیک‌های پژوهشی در حین تحقیق می‌پردازد.
- ۸۲- رساله «تحفة الملوك فی السیر و السلوك»، نوشته چه کسی است و مخاطب آن کدام شاه قاجار بود؟
 (۱) محمد جعفر مروزی - محمد شاه قاجار
 (۲) میرزا نصراله دماوندی - ناصرالدین شاه قاجار
 (۳) میرزا ابوالقاسم قمی - آغا محمد خان قاجار
 (۴) سیدجعفر کشفی دارابی - فتحعلی شاه قاجار
- ۸۳- علت اهمیت کتاب «شرح حال عباس میرزا ملک آراء»، در چیست؟
 (۱) نوجه خاص به جنگ‌های دور اول و دوم ایران و روسیه داشته است.
 (۲) جزئیات تاریخ عثمانی، که مدتی به‌علت تبعید در آنجا به سر می‌برد، در آن آمده است.
 (۳) به‌علت بررسی مفصل پیمان آخال، که در دوره ناصرالدین شاه میان ایران و روسیه امضا گردیده است.
 (۴) به‌علت آنکه توسط یکی از خاندان قاجار نوشته شده و مشتمل بر جزئیات سال‌های اولیه تاریخ زندگی ناصرالدین شاه است.

۸۴- در میان منابع و آثار تاریخ‌نویسی عصر قاجار، تاریخ نو جهانگیر میرزا، از چه نظر اعتبار و اهمیت زیادی دارد؟
 (۱) به بحران‌های دوره محمد شاه قاجار اشاره کرده است.

(۲) گزارش و تحلیل نظام جدید عباس میرزا در آن آمده است.

(۳) روایت و گزارش جگونگی به قدرت رسیدن ناصرالدین شاه را بررسی نموده است.

(۴) گزارش جنگ‌های دوم ایران و روس و نظام جدید عباس میرزا در آن وجود دارد.

۸۵- کدام کتاب، روایت دست‌اولی از منازعات جانشینان کریم‌خان زند و دیگر مدعیان سلطنت در آستانه تأسیس دولت قاجار است؟

(۱) تجربه الاحرار و تسلیه الابرار دنبلی

(۲) فواید الصفویه فزونی

(۳) مآثر سلطانیه دنبلی

(۴) احسن التواریخ ساروی

۸۶- انقلاب مشروطیت ایران از دیدگاه کدام گروه از پژوهش‌گران تاریخ ایران، انقلاب بورژوائی معرفی شده است؟

(۱) ناسیونالیست ایرانی

(۲) نئومارکسیست

(۳) مارکسیست ایرانی و شوروی

(۴) انگلیسی

۸۷- از نظر گروه، تاریخ راستین چگونه تاریخی است؟

(۱) مورخ به تبیین ساختارهای اجتماعی و اقتصادی و پدیده‌های عادی زندگی توجه کند.

(۲) مورخ، مانند ادوار زندگی خودش در آن به سر برده و آن را در روح خود احساس کرده باشد.

(۳) مورخ، بسنر و بافتار تاریخی را همراه با علل رویدادها بدون چشم‌پوشی از جزئیات مورد توجه قرار دهد.

(۴) علاوه بر ساختارهای کلی جامعه، به عواطف، احساسات، انگیزه‌ها و تجربیات انسان در فرایند تاریخ توجه شود.

۸۸- بنیان‌گذار کار گروهی به مفهوم جدید در تاریخ‌نگاری ایران، چه کسی است؟

(۱) رضاقلی‌خان هدایت

(۲) احمد کسروی

(۳) محمد حسن خان اعتماد السلطنه

(۴) ناظم الاسلام کرمانی

۸۹- کدام مطلب درخصوص پیشینه تحقیق در پژوهش‌های تاریخی، نادرست است؟

(۱) اگر پیش‌تر پژوهشی با عنوان دقیق و در موضوع مدنظر پژوهشگر انجام نشده باشد، در آن صورت نگارش پیشینه پژوهش ضرورت ندارد.

(۲) در پیشینه تحقیق، پژوهش‌های هم‌موضوع که از نظر روش دچار ضعف‌اند، مورد بررسی و نقد قرار می‌گیرد و انجام پژوهش مجدد در آن موضوع توجیه می‌شود.

(۳) در پیشینه تحقیق، علاوه بر نقاط ضعف، نقاط قوت پژوهش‌های پیشین مشخص و وجوه تمایز و تفاوت پژوهش نوین با آن پژوهش بررسی می‌شود.

(۴) هر چند انجام پژوهش‌های کاملاً مشابه با نتایج یکسان در حوزه دانش تاریخ تا حد زیادی منتفی است، اما این مسئله، پژوهش‌گر تاریخ را از نگارش پیشینه تحقیق بی‌نیاز نمی‌کند.

۹۰- کدام مورد، مصداق انتحال یا سرقت علمی نیست؟

(۱) اخذ اطلاعات عمومی از منبعی بدون ذکر نام منبع در پانویس

(۲) استفاده غیرمستقیم از ایده‌های کلیدی مقاله بدون ارائه ارجاع

(۳) استفاده از مقاله دوستان با اجازه قبلی از شخص نویسنده بدون ذکر نام ایشان

(۴) پس و پیش کردن متن و تغییر واژه‌های یک مقاله، به‌طوری‌که متن اصلی را تغییر دهد و استفاده از آن در متن بدون ذکر نام منبع